

VAN BINNEN VREES

August Montague Toplady

Overgenomen uit: Alde Werken, Volume III, door A.M. Toplady

Leerrede over de verschillende vrees,
verdeeld in:

- 1 Onderscheid tussen wettische en evangelische vrees
- 2 Een mengsel van beide in Gods volk
- 3 Geveinsde vrees
- 4 Vrees bij Gods volk.

EEN LEERREDE

Over de verschillende vrees waaraan Gods volk onderhevig is.

Volgens engelse vertaling: ... van binnen vrees, 2 Corinthe 7:5a

"De vrees is," om het precies te zeggen, "een ongemak van de ziel, die oprijst uit de verdenking van een boven het hoofd hangend kwaad." Geestelijk genomen is de vrees, met betrekking tot God als haar Voorwerp, van twee soorten, *wettisch en evangelisch*; dat is, een wettische vrees en een evangelische vrees.

Een *wettische* vrees is een verschrikking die meer veroorzaakt wordt door de verwachting van straf zonder enig mengsel van liefde tot Hem, Die straft. Zodanig is de vrees van de gevallen engelen. Zo is ook de vrees, die de verloren zielen beroert, wanneer het geweten is opengegaan en de donderslagen en bliksemen van Gods vurige wet zich in slagorde zetten tegen de haters van Christus.

De evangelische vrees is eigen aan Gods wedergeboren volk. Het bestaat in een ziels-vertederende vernedering vanwege de zonde, bij tijden vooral vergezeld met het verborgen gebed en hartelijke zuchtingen, die niet in woorden kunnen worden uitgedrukt en met een grote mate van zelfverfoeiing, van zelfverloochening en met een verlangen naar de gunst, de gelijkvormigheid en de gemeenschap van God in de ziel. En dit alles, niet om slechts met de wens om de straf te ontgaan, maar ook met bekommering vanwege het verlies van het heilige beeld Gods en dat ze de Zaligmaker van zondaren hebben gekruist. En omdat ze de aanbiddelijke Geest der genade smarten hebben aangedaan en zich van Hem hebben vervreemd.

Het is gemakkelijk op te merken, dat hier een krachtig mengsel van liefde is jegens alle Personen van de Drie-eenheid. *Het is door deze liefde* (ofschoon misschien zwak als een rokende vlaswiek en klein als een mosterdzaadje), die de evangelische vrees voornamelijk onderscheidt van de *wettische* vrees. De laatst genoemde is het ongenegen ontzag van een verontwaardigde slaaf, die tegen zijn wil wordt gedwongen zich te onderwerpen. Hij haat de hand, die slaat en heeft niets liever dan rust en *vrees* niets anders dan de zweep. Terwijl de zondaar de *evangelische vrees* ervaart, verafschuwt hij de zonde vanwege haar eigen aard als in tegenspraak met de natuur en het gebod van de zalige God. Hij verafschuwt zichzelf om der zonde wil en omdat hij het de oorzaak is van dat afschuwelijk kwaad dat hem op zo grote afstand plaatst van de geestelijke gelijkvormigheid aan oneindige reinheid en voortreffelijkheid.

Wij lezen dat die *wettische* vrees niet bestaan kan als de liefde in het hart werkzaam is, "want de volmaakte liefde drijft de vrees buiten." Bedoeld wordt, dat het gevoel van Gods liefde niet eerder in volle luister en kracht in de ziel wordt uitgestort, voordat de wettische vrees is uitgedreven en die blijft uitgedoofd, zolang Gods Geest in het geweten schijnt.

Van *de evangelische* vrees lezen wij: "Welgelukzalig is de mens, die geduriglijk vreest". Deze mens is teder bezorgd om alles te vermijden, dat hem geestelijk ongelijk zou maken aan Hem, Die de heilige, heerlijke en genadige God is. Hij wenst vurig Zijn beeld gelijkvormig te mogen zijn en in Zijn gemeenschap te delen.

2

Maar naast deze kinderlijke, heilzame vrees, wat een groot kenmerk van de wedergeboorte is, is een gelovige zolang hij op aarde verblijft, onderhevig aan vreesen van een *ongelijksoortig mengsel, die blijkbaar enerzijds wettisch zijn en anderzijds evangelisch*. Hieraan kan worden toegeschreven, de angstige twijfelingen, en wantrouwende voorgevoelens en slechte gissingen, zijnde de overblijfsels van het ongeloof. Deze worden veroorzaakt, rechtstreeks en onmiddellijk door de *onvolmaaktheid* van de inklevende genade hier beneden. Op de verwijdering ervan, op het volmaakte geluk, moet -door Gods vrijmachtige bepaling- worden gewacht totdat we de hemelse woning verkrijgen. Zou onze genade volkomen zijn, dan zou onze zaligheid ook volkomen zijn. In dit geval zouden we niet langer mensen, maar engelen zijn, want een volmaakte heilige is een engel van de hoogste orde en volmaakte genade is de heerlijkheid zelf.

Intussen is het voor de christenreiziger zelfs *noodzakelijk* om met een doorn in het vlees geoefend te worden en in zijn leven in zodanige staat te verkeren, opdat hij overtuigd mag zijn dat de aarde niet zijn rustplaats is, noch 'de berg waarop hij tabernakelen kan maken om daar te verblijven'. Hij moet zijn kruis dragen eer hij zijn kroon ontvangt en strijden voordat hij overwint. Eerst met tranen zaaien om te zijner tijd met gejuich te maaien. Ik geloof vanuit de Schrift, volgens de waarneming en door ervaring, dat al Gods volk zo nu en dan onder de wolk doorgaan en met Christus Zelf zijn gedoopt in de wolk en in zee van geestelijke donkerheid en beproeving. Jezus Zelf, ofschoon Hij geen zonde had, werd zó gedoopt. "Al Uw golven en baren (sprak David in de Persoon van Christus en zich richtende tot God de Vader) zijn over mij heengegaan. Uw vervaarnissen heb Ik zelfs van mijn jeugd af met een benauwd hart gedragen." Het is dan geen wonder dat de leden zullen worden besprenkt met deze wateren, die in stromen waren uitgegoten op het verborgen Hoofd, namelijk Christus. Laten de lijdende leden van Christus uitverkoren lichaam gedenken tot hun grote en oneindige troost, dat hun kwellende vreesen vokomen bestaanbaar zijn met ware genade. Dit was de toestand van de psalmist en zijn ervaring: "Ofschoon ik somtijds bevreesd ben, zo stel ik toch mijn betrouwen op U."

Het is hieruit duidelijk dat *geloof en vrees*, hoewel geen goede vrienden, somtijds zeer nabije burens zijn. Ja, dat ze dikwijls in één huis logeren, dat is, in een en hetzelfde hart. Inderdaad, ze verschijnen zelden samen. Want als de één buiten wandelt, houdt de ander zich gewoonlijk binnen achter de gesloten deuren. Wanneer het geloof levendig en werkzaam is, laat de vrees het hoofd hangen en kwijnt. Als de vrees levendig wordt, dan raakt het geloof te bed en verzwakt. Zo sterk is de tegenstelling van die twee beginselen, dat de ziekte van de ene de gezondheid van de andere is.

Zij zijn gedurig in twist en schermutseling. Ofschoon de vrees het geloof nu en dan een pijnlijke stoot geeft, zal zeer zeker *het geloof* -en somtijds weet hij het- ten laatste beter worden en de tegenstand overleven. Alhoewel het geloof de vrees toch stellig zal overleven, is *het geloof* evenwel niet onsterfelijk. Het moet ook sterven en wel door Gods eigen hand. Want het is zo sterk, zelfs wanneer het op z'n zwakst is, dat niemand het van het bestaan kan beroven, dan alleen Hij Die het gegeven heeft. Zijn dood zal een gewillige en vreugdevolle dood zijn. Als het uur komt, zal het niet één ogenblik langer wensen te leven. De ziel, waarin het geloof woont, zal zich scheiden van het lichaam en worden opgenomen in de hemel. Het geloof eindigt zijn loop met blijdschap en triomf bij het *aanschouwen* van een glans als de zon op de middag.

Maar er zijn ook tijden, wanneer het geloof opgeklaard wordt tot de volle verzekering, dat het verlangt naar zijn eigen vernietiging en strekt zich dan uit naar de volmaking.

Tenslotte, na als metgezel en als gids van de *gelovige* hem door de woestijn te hebben geleid, ziet het *geloof* hem behouden aankomen bij de drempel van de hemel en terstond over die drempel gaan en binnen het voorhangsel treden. Het geloof verlaat hem dan voor eeuwig.

Wat *de vrees* betreft, kan zij echter bij sommige gelovigen gelijke tred houden met het geloof en zelfs de overhand hebben gedurende het grootste deel van de aardse loopbaan; maar de wateren van de dood zullen haar volkomen en definitief doen sterven, indien ze al niet eerder sterft. Het louter vooruitzicht van die stroom moge de vrees misschien doen toenemen en kracht geven, maar zodra ze de werkelijkheid van dat water begint te gevoelen, dan blaast ze de laatste adem uit.

Een wedergeboren ziel die aan de ze vrees haar hele leven onderworpen is geweest, passeert nu de doods-Jordaan met moed, kalmte en vreugde. Het heilig verlangen snijdt de kabel door. Het geloof hijst de vlag. Het gebed zet het zeil op en Gods Geest blaast een gunstige bries. Al de genaden van het harte zijn werkzaam en hun oren vernemen de muziek van de zwevende engelen. De scheidende wateren geven aan de vrijgekochten des Heeren een lieflijke ruimte voor de doortocht. Alles is welluidend. Alles is zaligheid. Zo landt de kostbare last, de van het lichaam gescheiden ziel, in triomf op de gouden kust. En zij blijven nauwelijks staan om een blik te werpen op haar dode vijanden op de tegenover gelegen oever. En aanstonds komt zij in de tegenwoordigheid van God en bij de troon van het Lam, Dat geslacht was.

Ik keer mij onwillig terug naar de aarde en trek mijn gedachte af van een beschouwing over de heerlijkheid die ons geopenbaard zal worden. Ik daal af om de verschillende vrezen waaraan al Gods levend gemaakte volk, mezelf er bij inbegrepen, onderworpen zijn, verder te beschouwen, terwijl de ziel nog gekerkerd is in het aardse lichaam.

3

"Van binnen zijn *vrezen*". De toveres die de naam 'vrees' draagt, kan zich in een *veelheid van gedaanten veranderen*, ofschoon zij in werkelijkheid in alles een heks is.

1 Soms doet ze de mantel van *geveinsde nederigheid* aan en fluistert dat we geen absoluut vertrouwen moeten geven aan Gods verbond en beloften, noch haken naar de troost en blijdschap ervan, om te vrezen dat het ingebeeld is.

2 Soms draagt ze het masker van *waarschuwing*: "Verheugt u niet in Gods verkiezing en in de gerechtigheid van Christus, bent u niet bang uzelf te bedriegen?" In werkelijkheid echter

hebben allen, die de vrije genade Gods mogen omhelzen en de gerechtigheid van Christus aangrijpen, een verbondsrecht voor beiden. Waarom mogen zij dan die hierop recht hebben, zich niet verheugen in God aan Wiens rijkdom en onveranderlijke genade zij dit verschuldigd zijn?

3 Op een andere keer spreekt de vrees ons aan in het gewaad *van voorgewende heiligheid*. Zij zegt: "U moet God de Vader een koop prijs in uw hand brengen, anders zal de verlossing van Christus u niet profijtelijk zijn. Onderschat uzelf niet door te veronderstellen, dat u geen goed werk kan doen, voordat u gerechtvaardigd bent. Ik zeg u, dat *u moet werken* voor het leven en de rechtvaardigmaking. U moet goede werken doen om aangenomen te worden en een reeks van voorschriften en voorwaarden vervullen, omdat u door en wegens uw werken, ja, naar de verdiensten van uw werken wordt gered".

Maar o gelovigen in Christus, vliedt van deze gruwelijke leringen. Luistert er niet naar, als u de eer van God hoogschat en de vrijmacht van de genade, de rijkdom van Christus, de voordelen van de wære heiligheid en uw eigen gelukzaligheid zoekt. Gedenkt dat de voorwaarden van de zaligheid van de gevallen mens, *twee* zijn en niet meer, namelijk: de volkomen verzoening voor de zonde en de volmaakte gehoorzaamheid aan de wet. Deze beide voorwaarden heeft Christus, in de plaats van iedere ziel die tot Zijn bloed komt om reiniging en tot Zijn gerechtigheid om kleding, volkomen vervuld om een onverliesbare zaligheid te geven.

Tot welk einde dient dan *het geloof*? Om u te doen delen in de kennis, het bezit en de blijdschap van deze vrije en afgewerkte verlossing. En tot welk einde dienen *de goede werken*? Niet om ons Gods gunst deelachtig te maken of onze weg naar Zijn Koninkrijk effen te maken -nog veel minder om te betalen-, maar om Zijn Naam te verheerlijken; Zijn Evangelie te versieren; tot een bewijs van onze aanneming en tot zegen voor anderen op onze weg naar de hemel.

4 Zeer dikwijls bootst de vrees de stem van *de voorzichtigheid* na raadt ons als een vriend aan: om geen haat en moeilijkheden over onszelf te brengen door een te strenge zedelijke wandel en door een te vastberaden handhaving van de leerstellingen van Christus. Hoe bitter deed dit de arme Petrus wenen door naar dit sirenegezag te luisteren! Wat een hartverscheurende ziele angst gevoelde hij vanwege zijn geveinsde voorzichtigheid nadat de pijn van ontdekkende genade vanaf het oog van Christus was afgeschoten en het binnenste van zijn ziel doorboorde. "O Gij almachtige Zoon van God, red Uw volk van mensenvrees. Bid niet alleen voor ons zoals U voor Petrus deed, dat ons geloof niet ophoude (en Uw gebed werd verhoord, want zijn geloof eindigde niet, echter wel zijn belijdenis), maar bid ook ten onze behoefte, dat ons geloof zelfs nimmer mag schijnen op te houden."

5 Soms is de vrees in staat diegenen *te verontrusten*, die, uit alle mensen in de wereld er juist niets mee te maken hebben, dan alleen haar onder hun voeten te vertrappen. Ik bedoel de dienaren van Gods Woord. 'O, gij standaarddragers van de Allerhoogste, wees sterk in de Heere en in de sterkte van Zijn macht.'

Eens werd de godvruchtige vrouw Ayscough om haar geloof van het protestantisme verbrand. Toen ze aan de staak stond, werd haar pardon aangeboden op voorwaarde, dat ze de waarheid zou verloochenen. In heilige verontwaardiging riep zij uit: "Ik ben hier niet gekomen om mijn Heere en Meester te verloochenen!"

Iedere keer als ik de preekstoel beklim, begeer ik haar woorden te herinneren. Een verbloemende, bedeesde en gedeeltelijke verklaring van het Evangelie is een feitelijke verloochening van Christus. Laten wij liever met de banier van het Evangelie in onze handen sterven, dan er één draad van over te geven aan de vijand. Evenals de held Valasco, een Spaans generaal, die, toen Havana door de Engelsen werd ingenomen, als mikpunt diende om de nationale vlag over te geven; hij wond de vlag rond zijn arm en ging edelmoedig de dood in.

Er zijn echter tijden van persoonlijke dorheid en duisternis, wanneer de vrees als een gewapend man het geloof en de levendigheid van Gods gezanten aanvalt. Zij zijn misschien in verlegenheid over welk onderwerp ze moeten preken. Het lijkt of alle hulp-bronnen zijn toegesloten. Zij vliegen in hun gedachten van tekst tot tekst en kunnen zich geruime tijd op geen één vestigen. Zij roepen in het verborgene: 'Heere, hoe kunnen we de tafel voor Uw volk toerichten, tenzij U het wildbraad in onze handen geeft?' Of zoals weleer de discipelen: 'vanwaar zullen we broden voor de schare bekomen in deze woestijn? Het geliefde volk komt naar het Woord, gelijk duiven tot hun vensters en wij hebben, helaas, weinig of niets om ze te voeden.'

Op zulke tijden van twijfel en onvruchtbaarheid: werpt toch uzelf geheel op God en strooit het Woord uit, zover het in uw vermogen is. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de vissen en broden in uw handen vermenigvuldigd worden en God zal genoeg broden toedienen en doen overhouden. Het is de wijze en manier van de Heilige Geest om ons te doen gevoelen, dat wij niets zijn en dat de uitnemendheid der kracht van Hem is en niet van ons. De les van afhankelijkheid ten aanzien van Zijn arm van genade alleen, is profijtelijk, evenwel voor onze trotse en bedrieglijke harten niet altijd aangenaam.

Tot eer van de Goddelijke trouw, kan ik zeggen, wat mij zelf betreft, dat sommige van mijn gelukkigste kanselredenen zijn geweest, toen ik met knikkende knieën en bedrukt gemoed de trap opging. Ja zelfs (twee- of driemaal in mijn leven) was ik toen zo verward, dat ik onbekwaam was om een tekst te vinden tot bijna de psalm of het lied uit was. Deze beproevingen zijn niet begeerlijk, maar zij strekken tot eer van Hem, Die gezegd heeft: "Zonder Mij kunt gij niets doen". En Wiens Almachtige liefde licht uit de duisternis kan voortbrengen, zelfs uit de inwendige duisternis.

Alles bij elkaar genomen, laten al Gods kinderen zowel de dienaren als particuliere christenen tot de Heere komen in het gebed om verlossing van *de vrezes*, die hen het meest verontrusten. Bindt ze samen in een bundel en werpt ze samen aan de voet van het kruis en smeekt Gods Geest om te verschijnen en ze weg te nemen. Vernedert u vanwege hen, maar wees niet ontmoedigd. Roept tegen de ongelovige vrees met al haar vertakkingen de eeuwige vijandschap uit. Maar weet, dat het 'God is Die uw handen moet onderwijzen ten strijde en uw vingers ten oorloge.'

Niemand schijnt met meer vrezes en zorgen onderworpen te zijn geweest dan David, ofschoon hij in staat was een leeuw te overwinnen en een reus te verslaan. Welke weg sloeg hij in tot zijn verlossing in de uren van ellende en verschrikking? Hij bad tot Hem, Die machtig is om te verlossen. En het goed gevolg was overeenkomstig dit woord: "Ik zocht de Heere en Hij verhoorde mij en heeft mij uit al mijn vrezes gered".

Een deel van de verschillende vrezes, waaraan Gods kinderen zijn bloot gesteld hebben we reeds overdacht. Met de optelling van nog enkele zal het onderwerp worden vervolgd en daarna worden gesloten.

1. Zwakke gelovigen zijn soms geneigd om te vrezes, *dat zij niet behoren onder het getal van Gods uitverkorenen*. Zij kunnen in waarheid met David zeggen: "Welgelukzalig is de mens, die Gij verkiest en tot U doet naderen". Maar ze zijn niet duidelijk voldaan, dat deze welgelukzaligheid ook van hen is.

Wat mij betreft, ik beschouw het als een van de beste kentekenen van een wedergeboren staat, wanneer iemand vurig verlangt om zijn uitverkiezing van God te weten. Het is een vraag, waarover het grootste deel van de mensheid zich nimmer bekommert.

In de Handelingen der Apostelen lezen we van sommigen, die nooit gehoord hadden van zulk een Persoon als de Heilige Geest. Ik vrees, dat er ook velen zijn, die bijna nooit hebben gehoord, dat er iets dergelijks is zoals de eeuwige, genadige, persoonlijke en onveranderlijke verkiezing. Van degenen die het bezitten zijn er ook die er tegen ingaan en zij werken zij (alhoewel van God gezegend, en tevergeefs arbeiden) om de fontein des Heils dicht te stoppen en om af te snijden 'de bladeren en vruchten van de Boom des Levens, die tot genezing der heidenen zijn'.

Ik heb onlangs gehoord van een vurige vrije-wil zuster in Cornwall dat ze bang was de Bijbel te openen uit vrees dat ze de woorden predestinatie en verkiezing tegen zou komen.

Het wordt voor zeker verteld van een zeer bekend Arminiaans ambtsdrager, dat hij op zekere dag zijn hoorders als volgt aansprak. Broeders, veel mensen spreken van een *uitverkiezend* God. Ik, integendeel, verzeker u dat er zódanig God niet is. Indien er een uitverkiezend God is, waarom laat Hij mij dan niet dood vallen voor uw ogen? Maar u ziet, mijn broeders, dat ik niet dood val. Daarom er zo'n God niet.

Zeer verschillend zijn de denkbeelden die de vernederde en ontwaakte dienstknechten van Christus' hebben. Wanneer een lichtstraal van Gods eeuwige liefde in hun harten schijnt, roepen ze het uit met de koninklijke en vrome uitverkorene van oud Israël: "Hoe kostelijk zijn mij Uw gedachten", dat is, Uw voornemen en besluiten omtrent mij, o God. "Hoe machtig veel zijn haar sommen", dat is, hoe onschatbaar is de waarde ervan. "Zoude ik ze tellen? Harer is meer dan des zands". De Heere heeft sommige, ja vele namen, zelfs in ons Sardis, die niet alleen belijden de waarheid der Schriften te geloven in een louter leerstellige weg alleen, zij vervullen ook hun belijdenis door de waarheden te geloven en die met hun wandel te versieren. Zulke verlichte zielen zullen altijd serieus zijn om niet uitsluitend deze kale waarheden aan te nemen in een meer leerstellige weg, maar de kracht ervan te ondervinden en op gevoelige wijze er deel aan te hebben.

Echter, aannemende dat duizenden van het bekeerde volk deze hoogte van verheven troost niet hebben gekregen om te kunnen zeggen met ongeveinsde tong: "U hebt mij uitverkoren en niet weggeworpen", hebben zij toch enige verborgen troost in het wachten op God om de vreugde Zijns heils en in het zoeken van het licht van Zijn aangezicht en in het vertrouwen op de waarheden en de beloften van het ruime Evangelie.

Aan degenen, die zover geleid zijn, ben ik zo vrij de volgende vragen voor te stellen, zonder mezelf aan te matigen dieper te waden door de heilige verborgenheid van deze besluiten, -die in God verborgen liggen- dan alleen zover Zijn geschreven Woord het toelaat. Met het doel dan uw vrezes te bestrijden, wil ik u vragen:

- ?? 'Bent u verlangend, dat de verkiezende God in Christus, uw Vader, uw Deel en uw Verbondsgod moge zijn nu en voor eeuwig?' Indien u zo gesteld bent, dan is dit een gelukkig bewijs dat God u tot zaligheid verkoren heeft in de heiligmaking des Geestes en het geloof der waarheid. U zou Hem niet kunnen kiezen, als Hij u niet eerst verkoren had.
- ?? Is de liefde tot God in een zekere mate in uw hart ontstoken? Of als u nog in enige twijfel hierover blijft, begeert u Hem lief te hebben? Zou u verblijd zijn om Hem te ontvangen, Hem te omhelzen en vast te houden als uw voornaamst en enig Goed? Grijpt moed. Het begeren is een graad van liefde. Niemand heeft ooit naar iets begeerd, dat hij tegelijk haatte. Het verlangen naar Christus, is een liefhebben van Christus. U kon Hem niet liefhebben, indien Hij u niet eerst had liefgehad. Het verlangen is een vrucht van de trekking des Vaders.
- ?? Is de wet van God in uw hart geschreven? Dat is: kunt u met de apostel zeggen: "Het willen is wel bij mij" en dat u "een vermaak in de Wet Gods hebt naar de inwendige mens?" Zou het u aangenaam en verheugd maken en is dat het verlangen van uw ganse hart om heilig te mogen zijn, gelijk God heilig is, en rein gelijk Christus rein is? Dan mag u eraan toevoegen, zoals de apostel doet: "Ik dank God door Jezus Christus". De Heere zou Zijn Wet niet in uw hart geschreven hebben (hoewel nu nog onvolmaakt), indien de pen van Zijn vrije genade uw naam niet eerst had geschreven in het boek des Levens. Dit is een zalige overweging die zeker tot zegen is.

Toch, blijf hier niet staan, maar bid om *het getuigenis van de Heilige Geest*, dat u een onbewolkt getuigenis in uw hart mag omdragen, dat u een kind van God bent. Spreek zoals de psalmist deed: "Gedenk mijner, o Heere, naar het welbehagen tot Uw volk, bezoek mij met Uw heil, opdat ik aanschouwe het goede Uwer uitverkorenen, opdat ik mij verblijdde met de blijdschap Uws volks, opdat ik mij beroeme met Uw erfdeel". Wacht op de bestemde tijd en God zal deze belofte als een zegel op uw hart zetten: "Vrees niet, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen; gij zijt Mijne".

2. Aan een andere vrees zijn de heiligen onderworpen, namelijk, *dat ze niet waarlijk bekeerd zijn en dat hun vlekken niet bij Gods kinderen voorkomen*. Ook verwonder ik mij niet dat, wanneer de genade niet in levendige beoefening is, zij onderhevig zijn aan dit soort verdenkingen en als ik beschouw de volstreckte onwaardigheid van de mens, zelfs in zijn beste staat, en die verwonderlijke vermenging van goed en kwaad, welke meer of minder zichtbaar is in de heiligen hier beneden.

Hoewel ik in geen geval een advocaat ben van de twijfel, ben ik toch van mening, dat door de scheikunde van de Goddelijke wijsheid, zelfs twijfelingen en vrees -ofschoon op zichzelf niet wenselijk- tenslotte dienstbaar zijn voor Gods uitverkorenen. Zoals in de stoffelijke wereld een doorn niet zonder nut is en iedere braamstruik zijn waarde heeft.

Geestelijke ellenden en mistrouwen hebben het doel om ons door genade gevoelig te houden over onze zondigheid en hulpeloosheid, zoals Paulus' verzoeken de vleugels van zijn hoogmoed kortwiekten en hem terughielden zich bovenmate te verheffen. Zij zijn bevorderlijk om ons waakzaam en voorzichtig te maken en om ons de polsslag van onze zielen te doen gevoelen door herhaaldelijk en ernstig zelfonderzoek. En opdat het vurig verlangen naar God en Zijn gemeenschap ontstoken wordt en ons laag doet buigen aan de voetbank van des Heeren soevereiniteit en om het bloed van Christus, Zijn gerechtigheid en tussentreding ons dierbaar te maken. Het zet ons aan om in het gebed op te zien naar de Heilige Geest om de steun van Zijn tegenwoordigheid en om de zalving van Zijn

vertroosting. Die alleen kunnen onze harten verlichten en de duisternis van onze ziel verdrijven.

Er is nog een andere bijzonderheid die de treurende in Sion behoorde te bemoedigen, namelijk, dat het onmogelijk voor iemand is, die niet van Boven geestelijk verkwikt werd naar God te verlangen gelijk een dorstig land en een hartelijk gevoel over de zonde te voelen, met evangelische droefheid en leed te dragen op een Godvruchtige wijze. Een godzalig man uit de vorige eeuw, maakt ergens een opmerking: 'Dat hij, die het uitroept: Ik ben dood, bewijst zichzelf door diezelfde uitroep levend te zijn.' Een zwangere vrouw die haar kind verwacht, moet immers levend zijn. Kan een dode gevoelen? Kan een dood mens zich beklagen? Een gelovige mag klagen over zijn dodigheid, maar hij kan niet klagen over zijn dood zonder dat zijn lippen ze weerleggen. Er moet geestelijk leven zijn, of er kan geen geestelijk gevoel, geen geestelijke beweging en geestelijke ademtochten zijn.

Indien de Heere u niet had getrokken, u zou Hem niet zo dringend navolgen. Ook zou u niet kunnen zeggen: "Het verlangen van mijn ziel is naar Uw Naam en tot de gedachtenis van U", (Engelse vertaling Jesaja 26:8) tenzij Gods Geest dat verlangen in uw hart had opgewekt. Indien u niet waarlijk bekeerd was, dan zou u niet zo beangst zijn over de waarheid van uw bekering. Het is niet de ongetemde roofvogel, die de klagende roep uitstoot. Neen, het is de duif, die treurt; het is de nachtegaal, die zingt met haar borst tegen een doorn.

Hoewel een wenende staat, een veilige staat is en niet zonder voordelen, is er nog een uitnemender weg. De wantrouwende ziel kan nog bemoedigd worden, maar wantrouwen zelf niet. Bedel ernstig om de beste gaven. Jaag naar de uitgelezenste goederen. Bid om onbewolkte openbaringen. Beoefen in al de middelen der genade, zowel in het verborgene als in het openbaar, de geestelijke gemeenschap met God. Tracht toe te nemen in heiligheid om vruchtbaar te zijn in alle goed woord en werk.

Spreek met geoefende christenen, dat dikwijls meewerkt als een nadere stap tot meerdere vorderingen. Gods volk wordt somtijds gebruikt om de roest van ongeloof af te schuren en tot onderlinge verlichting en tot warmte. Grijp Christus aan zo goed als kunt om wijsheid, rechtvaardigheid, heiligheid en verlossing; verbindende uzelf in lief en leed aan Zijn genade, Die alles in allen werkt.

Het moge u dus duidelijk zijn, dat u werkelijk geplant bent in het Huis des Heeren en tot de onzichtbare Kerk behoort, die Hij gekocht heeft met Zijn eigen bloed. Ja, zelfs zult u geleidelijk bloeien in de voorhoven Gods, groeien als de lelie en de wortelen uitslaan als de Libanon. Uw bekering zal voor u helder worden gemaakt; u zult uw tekenen zien. U zult niet langer reden hebben om te twijfelen, dat het goede werk der genade in u begonnen is. Uw pad zal wezen als een schijnend licht voortgaande en lichtende tot de volle dag toe.

3. Gelovigen zijn somtijds geneigd te vrezen *dat zij geen werkelijk verbondsdeel in Christus hebben*, dat ze niet in een staat van verzoening en rechtvaardiging zijn. O, zegt de twijfelende christen: 'Indien ik wist, dat ik de verlossing door Christus' bloed deelachtig was, namelijk de vergeving van mijn zonden; dat Christus in het eeuwig verbond der genade voor mij in de bres trad en dat Hij "de Heere mijn Gerechtigheid" is, dan zou ik echt gelukkig zijn. Maar helaas, die kennis is voor mij te wonderlijk en te verheven; ik kan daar niet bijkomen.' Het zij zo, dat u het niet kunt bereiken, maar God is niet minder in staat het te geven. Hij kan, zoals de apostel het uitdrukt, u niet alleen schenken, maar zelfs u vervullen 'met de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis. Daarom, indien u de verzekering van de zaligheid

mist, vraag het aan de Troon der genade. Maar vraag het echter in onderwerping en onder voorbehoud van de wil van God. Laat uw hoogste verlangens niet eindigen in iets minder dan God Zelf. Hang ook niet zo de vertroosting aan, maar zie meer op de *Trooster*.

Verzekeringen zijn de schoonste bruiloftsjuwelen van een ziel die aan Christus is getrouwd, maar de *Bruidegom* is beter dan de juwelen, die Hij geeft. Ook staat Hij in het algemeen Zijn bruid niet toe er iedere dag mee te glinsteren. Hij bewaart ze met Zijn eigen sleutel en wanneer het Hem behaagt, laat Hij ze die dragen.

In het ergste geval, gedenk dat Hij toch uw Man is en de God, Die niet verandert. Waag daarom uzelf aan boord van Zijn bloed en gerechtigheid, zoals een zeeman zich toevertrouwt aan het schip, waarop hij zich ingescheept heeft. Doe dit en u zult veilig gebracht worden naar de haven van uw begeerte. U kunt op uw reis worden geschud, maar niet verlaten; geslingerd, maar niet verloren. De bemiddeling van Christus, de getrouwheid van uw Verbonds-Vader en de nimmer falende liefde van de Heilige Geest, zullen u het hoofd boven water doen houden en u veilig thuis brengen. Niemand heeft ooit werkelijk schipbreuk geleden, die zijn ziel, zijn zaligheid en zijn alles op deze grond waagde.

Indien u uzelf niet kan wikkelen in de mantel van Christus' gerechtigheid door een *verzekerde* geloof, nochtans als u slechts de zoom van Zijn kleed met een *zwak* geloof aanraakt, met een geloof van verlangen en begeren en zelfs (als ik zo mag spreken) met het uiterste topje van uw kleinste geloofsvinger, dan hebt u een voornaam bewijs van uw aandeel in Hem. "Zoals een zwakke hand", zegt een geacht persoon, "de huwelijksband kan knopen, zo kan een zwak geloof een sterke Christus aangrijpen".

4. Het volk des Heeren wordt dikwijls met de vrees gekweld, *dat het werk van heiligmaking in hun ziel, of niet is begonnen, of in een dodige toestand is*; dat zij niet toenemen in Goddelijke wasdom, noch Hem meer en meer gelijkvormig worden in heiligheid.

Indien een vrees *een goede vrees* genoemd mag worden, is het deze; indien wij er van uitgaan dat het niet voortvloeit uit een wettisch beginsel en het niet te ver doorgevoerd wordt. Het is een zalig bewijs, als we treuren onder een gevoel van onze tekortkomingen en branden van innig verlangen om hoger te komen in gelijkvormigheid aan God. Hierom dan, zoek het bij Hem. "Hij is het Die in u kan vervullen al het welbehagen van Zijn wil en werk des geloofs met kracht."

Indien Hij u genade geeft om uzelf als een onbeschreven blad in Zijn hand te stellen, zal Zijn Geest Zijn heilig beeld in uw ziel ontwerpen en in de ure des doods, de omtrek helder maken en de schets afmaken naar Zijn eigen volmaakte gelijkenis. Wees vlijtig om alle aangewezen middelen tot heiligmaking te gebruiken, waarmee de Voorzienigheid u heeft begunstigd. Wees behoedzaam om alle kwaad te vermijden en zelfs de schijn ervan. Wandel op het pad der plicht, aangewezen door het geschreven Woord van God. Ook hoeft u niet te vrezen, want God maakt het goed met Zijn verbond der beloften om u zodanig te maken, als Hij wilde, dat u moet zijn.

Wees niet ontmoedigd door het gevoel van uw blijvende verdorvenheden, maar zijt liever opgewekt om te hopen, te bidden en te geloven. "Het veld", zoals iemand heeft gezegd, "dat met miljoenen onkruiden overdekt is, kan een korenveld worden. Eén roos op een struik, ofschoon slechts een kleine en nog niet ten volle uitgelopen, bewijst dat die struik een echte rozenstruik is". Veracht dan de dag der kleine dingen niet, maar bid God om ze te vergroten. Loof Hem zelfs voor het mosterdaadje, maar vraag tegelijkertijd of Zijn Geest het bevochtigt en doet groeien.

5. *De vrees voor de verzoeking houdt velen van Gods volk in gevangenschap.* Gelukkig zijn we als we het ontvlieden door onze ogen, oren en harten er voor te sluiten. We weten niet wat wij zijn, noch waartoe wij in staat zijn, als wij aan onszelf worden overgelaten. Laat de vrees, welke het moge zijn, geen nevel werpen op uw tegenwoordige vertroosting, noch uw vertrouwen op de Heere doen verminderen.

Voorzichtige vrees is wijsheid, maar veel vrees is ongeloof. Een gelovige kan niet te weinig op zichzelf vertrouwen en, geloofd zij God, hij kan niet teveel vertrouwen op de algenoegzaamheid van de Goddelijke genade. Indien u daarom neergeslagen bent door het gevoel van uw machteloosheid tegen de verzoeking en van uw neiging daardoor te vallen, breng dan beide uw verzoeking en uw zwakheid tot God de Heilige Geest en smee Hem om van Hem de overwinning te verkrijgen, in u, over u en voor u.

Laat dus de waakzaamheid en het gebed een wacht plaatsen over de daden en Jezus zal de bijstand van genade inbrengen en de vesting bewaren dat die niet door de vijand wordt ingenomen. Hij is de Getrouwe en Hij zal niet toelaten, dat u boven vermogen verzocht wordt. Hij zal u ook verbergen in Zijn tent en u bewaren voor vurige beproeving. Of, indien Hij u in het veld brengt, Hij zal u bewaren van overwonnen te worden. 'De schutters mogen u wel bitterheid aandoen en u beschieten, toch zal uw boog in stevigheid blijven en de armen uwer handen gesterkt worden door de Machtige God Jacobs.

Maar zou de vijand van mensen zelfs toegelaten worden voor een tijd enig voordeel over u te verkrijgen, werp toch uw vertrouwen dan niet weg, maar zie naar de bergen van de Verbondsliefde, vanwaar uw hulp komen zal. 'Christus zal u verlossen, als in het eerst en u herstellen, als in den beginne.' Wat geprofeteerd werd over Gad, Genesis 49:19, zal geestelijk in u vervuld worden: "Een bende zal hem aanvallen, maar hij zal hen aanvallen in het einde".

6. Een zesde vrees veroorzaakt geen klein ongemak voor de zwakke gelovigen, namelijk een vrees, *dat zij niet getrouw zouden zijn tot de dood, noch de genade tot het einde toe vast houden.* Indien God u evenwel een goed getuigenis heeft gegeven, dat u werkelijk wedergeboren bent en indien u door het geloof in Christus Zijn kind bent, dan mag u krachtens uw aanneming, zo zeker zijn van uw volharding tot het einde, alsof uw krijgslust reeds volbracht was en de kroon der heerlijkheid op uw hoofd geplaatst.

De onzichtbare of uitverkoren Kerk bestaat slechts uit één en dezelfde ontelbare familie; één deel ervan is in de hemel en één deel op de aarde, Efeze 3:15. Ieder persoonlijk lid van deze familie, hetzij strijdend hier beneden, of triomferend Boven, is in de handen van Christus op gelijke wijze veilig. De heiligen in de heerlijkheid zijn vanzelf gelukkiger dan de heiligen op aarde. Maar de heiligen op aarde zijn niet minder zeker van de zaligheid dan de heiligen in de heerlijkheid. Zomin de zielen der volmaakte rechtvaardigen uit de staat van hemelse gelukzaligheid kunnen vallen, zomin kan een geheiligd persoon uit een staat van genade vallen. De namen van beiden staan in het Boek des levens. Ze zijn gelijk begrepen in Gods eeuwig en onveranderlijk Verbond. Wat de liefde van de Vader heeft gegeven aan de verheerlijkten, zal Hij ook geven aan hen, die nog beneden zijn. Want daartoe is Christus gestorven en weer opge staan, opdat Hij ook de kinderen Gods die verstrooid waren, tot één zou vergaderen, Johannes 11:52. En door Zijn enige offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.

De heiligen zijn niet hun eigen bewaarders. Het is goed voor hen dat ze dat niet zijn. Zij zouden het slecht beheren, indien ze dat waren. Adam was zijn eigen bewaarder en wat was hij er door geworden? De gevallen engelen waren hun eigen bewaarders. Petrus bewaarde

zichzelf, maar hoe lang? Gods uitverkorenen worden niet overgelaten in de hand van hun eigen overleg, noch toevertrouwd aan hun eigen bestuur. 'Al Zijn heiligen zijn in Uw hand,' dat is, in de hand van Christus, Deuteronomium 33:3; waaruit niemand ze rukken kan. Die algemene belofte van de volharding van Gods uitverkorenen legt vast en verzekert de volharding van elke gelovige in het bijzonder, als leden van één lichaam. Want het geheel sluit noodzakelijk ieder deel in. Zo is het menselijk lichaam niet volledig, als slechts één lid, of slechts een enkele vinger, of zoveel als een stuk van een vinger ontbreekt. Zo niet, dan vervalt de geloofwaardigheid van de Filosofie: dat hetgeen waarheid is van het geheel, is ook waar van elk lid in het bijzonder, waaruit het geheel bestaat. Indien dit zo niet is, dan is de stelling onwaar. En dit op Christus toe te passen zou Godslasterlijk zijn.

Laat daarom de volgeling van Christus alle slaafse vrees over zijn volharderen in de genade afleggen en het goede doen en de zorg ervan aan God overlaten. Zij, die Hem toebehoren, worden bewaard en zullen bewaard zijn door Zijn kracht, door het geloof, tot de zaligheid en ze zullen bij Hem mogen zingen, Die opgenomen werd in de derde hemel: "Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Noch leven, noch dood, noch tegenwoordige dingen, noch toekomstige dingen zullen ooit in staat zijn dit te doen." Er is geen onterving van de zegeningen die door Gods verbond zijn vastgelegd en die in Christus' laatste wil en testament zijn vermaakt, getekend met Zijn eigen bloed en verzegeld door Zijn Geest. Reddende genade is het goede deel, dat niet zal worden weggenomen. Wat u ook verliest, het is voor u onmogelijk dat te verliezen. 'Het is gebonden in het bundeltje des levens bij de Heere uw God en 'verborgen met Christus in Hem. "En wanneer Christus, Die uw leven is, zal geopenbaard zijn, zult ook gij die gelooft, met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid."

7. Ik zal nog een andere vrees vermelden, die velen van Gods verlost overkomen, *namelijk de vrees voor de dood*. Sommige ware gelovigen roepen soms uit, zoals de menselijke natuur van Christus zelf deed: "Vader, verlos mij uit deze ure."

Maar waarom bent u zo beangst voor het krijgen van een woning? Bent u bevreesd voor het sterven of wat u kan lijden in uw laatste strijd? Keer weder tot uw rust, want de Heere zal vriendelijk met u handelen en beter voor u zijn, dan al uw vreesen.

"Wie kan het doodsportret naar waarheid schild'ren?
De vrees doet het penceel van schrik ervoor al trillen.
De inbeelding maakt het dikwijls onmatig groot.
Duistre onkunde verzwaart zijn schaduw bloot.

Een mens maakt van de dood wat ze voor 't Kind niet is
En valt veelmaal in somber voor gevoel gewis.
Zó sterft hij duizend doden in de angsten voor die één.
[En als die komt, voert hij hem naar de hemel heen.] (laatste zin vertaler)

Uit het graf komt niemand terug om ons te vertellen, wat het is om te sterven. Maar sommige gelukkige gelovigen hebben nog in hun laatste ogenblikken gezongen: "O dood, waar is nu uw voorgewende prikkel? Kan dit sterven genoemd worden? Zeer waarschijnlijk is de doorgang zowel aangener als zachter dan de levende verbeelding dit kan veronderstellen. In het jaar 1765 verloor ik een uitnemend lid uit de gemeente. Hij had de minste twijfel niet aan zijn zaligheid. En wat de geestelijke en eeuwige dingen betreft, lag hij een aantal weken te roemen in de volle zekerheid des geloofs. Gelaten wachtte hij de scheiding van ziel en

lichaam af in de overdenking wat de natuur moet ondergaan als de scheiding plaats vindt. Enige tijd voordat de band voor goed werd doorgesneden behaagde het de Heere hem een *voorproef en voorgevoel te geven van de dood*. Een uurlang was hij helemaal buiten bewustzijn. Zijn familie concludeerde daaruit dat de eindstrijd voorbij was. Langzamerhand echter, kwam hij weer tot zichzelf. Op mijn vraag hoe hij het maakte, antwoordde hij dat God hem een voorproef van de dood had gegeven. Hij vond het niet zo verschrikkelijk als hij had vermoed. Vanaf dat ogenblik was al zijn doodsrees verdwenen. Hij lag zonder de minste schijn van vrees, vervuld met de kennis die alle verstand te boven gaat, totdat zijn ziel de gevangenis ontvlood in de boezem des Heeren.

En daarom, wie u dan ook is, die op gelijke wijze verontrust wordt, werp uw zorg op de Heere. U hebt Hem in andere dingen getrouw bevonden en u mag zich hiervoor veilig aan Hem toevertrouwen. Uit zes benauwdheden heeft Hij u gered en in de zevende zal Hij u nabij zijn. De watervloeden zullen u niet overstromen, noch de diepte u verzwelgen. De Rots der Eeuwen ligt op de bodem van de stroom en God zal u de gehele weg een vaste grond onder de voeten geven.

8. Of bent u bevreesd voor de *gevolgen van de dood en wat daarna komen zal*? Werp uzelf op God in Christus en u bent veilig. De gerechtigheid van Christus heeft de proef van de wet, de dood en het oordeel doorstaan.

?? *Bent u bevreesd wat uw gezin kan overkomen als God u wegneemt*? Draagt uw gezin aan Hem over. Benoemt Jehovah voor hen tot Bewaker en Voogd. Werpt het anker op die troostelijke belofte: "Laat uw wezen achter; Ik zal hen in het leven behouden en laat uw weduwen op Mij vertrouwen".

?? *Vreest u voor de vuistslagen van satan*? God zal hem niet toelaten voordeel over uw zwakheid te verkrijgen. U zult overwinnen, ja, u zult meer dan overwinnaars zijn door het bloed des Lams en door het Woord van Zijn getuigenis.

?? *Bent u beducht, dat uw geloof klein is en uw heiligmaking onvolmaakt*? Christus zal biddende voor u zijn, opdat uw geloof niet zal ophouden. De Heilige Geest zal zorgen, dat Zijn werk van genade in uw ziel niet onvoltooid zal blijven.

?? *Gij beeft misschien bij de gedachte van het afleggen van uw zwak, zondig en sterfelijk lichaam*. Maar u zult het wederom ontvangen, niet zodanig als het nu is, zwak, onrein en vergankelijk, maar glanzend en verheerlijkt en volmaakt naar het beeld van God. Het lichaam is datgene voor de ziel, wat de kleding is voor het lichaam. Wanneer u zich voor de nacht te ruste begeeft, legt u uw klederen tot de morgen af en doet ze weer aan, als u opstaat. Wat is het graf anders dan de kleerkast van de gelovige, waarvan God de deurwachter is? In de morgen der opstanding zal de deur worden opengeworpen en de verheerlijkte ziel zal afdalen van de hemel om aan te doen een verheerlijkt kled, dat volledig was toegesloten en weggelegd in oneer. Maar het zal uit de bewaarplaats worden genomen en worden verrijkt en versierd met al de versierselen van de natuur en de genade.

?? *Vreest u en bent u ongenegen om voor lang afscheid van uw gelovige vrienden te nemen*? Het afscheid zal niet voor lang zijn; zij zullen spoedig volgen naar de plaats der rust. En ondertussen zult u bij Christus zijn en bij al de heiligen, die vóór u verzameld zijn geworden in de hemelse woning. Dat is zeer verre het beste.

Zou mij worden gevraagd: *wat is het grote geneesmiddel tegen onbehoorlijke vrees*, van welk soort ook? Ik antwoord met één woord: *de gemeenschap met God*. "Hij", zegt de goede Dr. Owen, "die weinig in verzoeking is, moet veel in gebed zijn". Bestorm de troon der genade. Sla het oog op het bloed van Christus. Roep sterk om de Geest van Christus. Waar ik aan toevoeg: wacht aan Zijn voetbank in heilige kalmte van de ziel. Zink in het stof voor de ongeschapen Majesteit. Indien Hij naar binnen schijnt, zal u niets van buiten doen vrezen. Wat maakte de martelaren onbevreesd? Hun zielen waren vervuld met Christus. Jezus liet de lichtstralen van Zijn liefde in hun harten schijnen en zij hebben geglimlacht tegen al de vuren, die men kon ontsteken.

Om de gemeenschap met God te genieten, *moet u zich bevinden in de weg van plicht*. Als u dat verzuimt dan is het geen wonder dat u bevreesd zijt van gekastijd te worden. "Deze bomen", zegt de uitnemende William Gurnall, "dragen de zoetste vruchten die het meest in de zon staan". Neem acht op de verhoogde paden, want dat zal ten laatste vrede voor de mens geven. De bedoeling van dit citaat is dat, krachtens het wijze verband die oneindige Wijsheid heeft gelegd tussen oorzaak en gevolg, een heilige wandel de rechte weg is naar heilige troost.

Misschien is uw wandel nauwgezet en consciëntieus maar niettemin kan het toch zijn dat u klaagt over duisternis en twijfelingen. Onderzoek uzelf hierin:

1. Of u niet werkt uit wettische beginselen en tot wettische oogmerken. Indien het zo is, dan is het geen wonder dat u evenals een slaaf met de gesel op zijn schouders, u de gehele dag zwoegt maar niets verkrijgt. *Christus alleen* is de Gerechtigheid van hen die geloven. God zal nooit het zegel van Zijn genadige tegenwoordigheid zetten op het verbroken Sinaitisch verbond. Al wie geniet of denkt te genieten de troost en vrede van het werk van eigen handen en plichten die hij volbrengt, is blind en waant zichzelf, door de god van deze wereld, in een droomparadijs. De Heere ontmoet Zijn volk in de weg van gehoorzaamheid maar *nooit er door*. Als een vader op een reis zijn zoon ontmoet in een vooraf bepaald huis, dan ontmoet hij hem in dat huis, maar dat huis is de oorzaak niet. Leef op wat Christus van God voor u is gemaakt en u zult troost vinden. Maar indien u geluk en vastigheid zoekt in uzelf of iets van eigen werk, dan zult u geen goede voeding ontvangen van die borsten van valse troost.
2. Christus kan ál uw hoop zijn en toch kunnen uw vrezen voortduren en hoog oprijzen. Ziet nauwkeurig in uw eigen hart. Let of er geen Achan in het legerkamp is of een geliefkoosde begeerte in de tent. Ik durf niet zeggen, dat het gevoel van Gods liefde altijd verbonden is met de daden van het geloof en samengaat met de beoefening van heiligheid. Doch ik meen, dat geloof en heiligmaking gewoonlijk wederkerig zijn wat betreft de blijdschap in de Heilige Geest. Bent u door genade week gemaakt in een kinderlijke vrees Gods? Ga voort om te vrezen, lief te hebben en te gehoorzamen. Hetzij dat de Heere uw pad met zonnenschijn verguldt of het verduistert met wolken. Hij is de vrijmachtige Beschikker van Zijn eigen vertroosting en kan ze onthouden of verlenen, zoals het goed is in Zijn ogen. Maar het is uw noodzakelijke plicht het Lam te volgen en Zijn wil te doen, of Hij u verheugt met Zijn vertroosting of niet. Het is zeker, naar het onfeilbare Woord van Zijn genade, dat aan u die op Jezus ziet door een waar geloof, al de zoete voorrechten van het Evangelie toebehoren. De vreugde is er één van. Ofschoon het uitblijft, wacht erop, want het zal uw verwachting niet teleurstellen. Op de bestemde tijd zal het gewisselijk komen en zal niet langer dan een ogenblik dralen. O vreesachtige zielen, wees

sterk; "uw God zal met de vergelding komen; Hij zal komen en ulieden verlossen." Uw gebeden mogen niet dadelijk beantwoord worden maar ze zijn bewaard in Zijn gedenkboek en ze zullen beantwoord worden na vele dagen. Uw tranen zijn in Zijn fles en uw zuchten zijn in Zijn boek geschreven. "Verblijdt u in de Heere en Hij zal u geven de begeerten uw harten. Wentelt uw weg op de Heere en vertrouw op Hem, Hij zal het maken."

Ik heb een zeer beminlijke Christin gekend die stierf in het jaar 1760. In haar laatste ziekte werd ze zeer gekweld met duisternis in haar ziel. Terwijl God haar leidde door de wildernis van verstandelijk onvermogen, rustte haar anker op de beloften, hoewel ze haar gezicht op de Belover verloren had. Als een bewijs van volkomen afhankelijkheid op Gods trouw, Die Zich verborgen hield, gaf ze opdracht dat de volgende tekst op de plaat van haar doodskist moest gegraveerd worden: "Maak het met mij, om Uws Naams wil o, God, want Uw goedertierenheid is groot". Tegenin de gewoonte om de naam en de leeftijd te graveren, werd deze tekst vermeld. Het is zoals de grote Dr. Manton lang geleden heeft uitgedrukt: 'Geloof neemt Gods contract aan en de lijdzaamheid wacht op de uitbetaling.'

EINDE

AUGUST MONTAGE TOPLADY KORT OVERZICHT UIT ZIJN LEVEN

Augustus Montague Toplady werd op 4 november 1740 te Farnham, 20 mijl ten zuidwesten van Windsor in Surrey, Engeland, geboren. Hij was het enigst kind van majoor Richard Toplady, die sneuvelde bij de belegering van Carthagena kort na zijn geboorte. August heeft zijn vader dus nooit gekend. De moeder van August was Catherine Bates, van wie niets anders bekend is, dan dat zij een broer had, die predikant was te Deptford.

Na de dood van haar man verhuisde Mevr. Toplady naar Exeter. August heeft zijn hele leven met de grote dankbaarheid terug gedacht aan zijn moeder, die hem met de meeste zorg en tederheid had opgevoed.

De jonge August studeerde eerst voor een korte tijd aan de Westminster school te Londen. Daarna werd hij naar Ierland gestuurd en werd hij student van het Trinity College te Dublin, en behaalde daar zijn academische graad (B.A.). In 1762 werd hij bevestigd als diaken in de Anglicaanse Kerk. In 1764 werd hij tot Anglicaans priester geordend. Daarbij deed hij dienst als hulpprediker te Blagdon en Farleigh in de het district Somersetshire. Van Blagdon vertrok hij in 1766 naar Venn-Ottery en Harpford in Devonshire, een kleine gemeente bij Sidmouth. In 1768 verwisselde hij deze gemeente met de plattelandsgemeente van Broad Hembury, bij Honiton, in Devonshire. Toplady bleef ongetrouwd.

Toen August 16 jaar was, in augustus 1756, tijdens zijn studietijd, begon de Heere in zijn hart te werken. Hij verbleef toen korte tijd in het dorpje Codymain, in Ierland.

Daar hoorde hij toevallig, maar in een bijzondere voorzienigheid Gods, een eenvoudige boer, Morris in een schuur preken. De tekst luidde: "Gij, die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus", Efeze 2:13. Dit was het begin van zijn bekering. In 1768 zegt Toplady zelf: "Vreemd dat ik, die zo lang onder de middelen der genade had verkeerd in Engeland, in een duistere plaats *in Ierland* tot God gebracht moest worden, temidden van een handjevol van Gods volk, dat bijeen kwam in een schuur, en onder de bediening van iemand, die nauwelijks zijn naam kon spellen."... "Hoewel wakker geschud in 1756 werd ik niet voor 1758 tot een duidelijk en volledig inzicht gebracht van al de leerstukken der genade. Toen ontvingen mijn Arminiaanse vooroordelen door de grote goedheid Gods een krachtige schok door het lezen van Dr. Mantons preken over het 17^e hoofdstuk van het Evangelie van Johannes.'

In 1774 gaf Toplady het volgende verslag van zijn bevinding in de periode van 1756 - 1758.

"Het behaagde God mij te bevrijden van de Arminiaanse strik voordat ik 18 jaar was. Tot die tijd was er (ik belijd het met schaamte) geen hoogmoediger en feller vrije-wil drijver dan ik binnen de omtrek van de vier zeeën. Een voorbeeld van mijn vurige en onkundige geloofsijver herinner ik mij nu. Ongeveer 1 jaar voordat ik door Gods goedheid ogen kreeg om te zien en een hart om de waarheid te omhelzen, hield ik een rede over de algemeenheid der genade en de kracht van de vrije wil. Een oude heer, nu reeds voor Gods troon, stond op van zijn stoel, kwam naar mij toe en pakte me bij de knopen van mijn jas vast en zei zacht en vriendelijk: "Mijnheer, er zijn tekenen van geestelijk leven in uw toespraak, maar een ongelukkige klank van trots met eigen-gerechtigheid. Je hebt uitvoerig gesproken ten gunste van de vrije wil, maar laat ons nu van de argumenten tot de ondervinding komen. Laat mij toe je een vraag te stellen. Hoe was het met je toen de Heere je krachtadig riep? Had je een hand om die genade aan te pakken? Wat meer is, zou je ze niet tegengestaan en getart hebben, als Gods Geest je had overgelaten aan je eigen verstand?" Ik voelde de kracht van deze eenvoudige, maar overtuigende vragen sterker, dan ik toen gewillig was om te erkennen. Maar geloofd zij God, sinds die tijd heb ik de vrijheid van Zijn genade mogen erkennen en te zingen, wat naar ik geloof, mijn eeuwigdurend lied zal zijn: "Niet MIJ, o Heere! Niet MIJ, maar UW Naam geef eer."

Een belangrijk feit over de eerste tijd van Toplady *zijn bediening als prediker* ontleent Ryle aan een brief, die hij in 1774 aan Lady Huntingdon schreef. De Gravin van Huntingdon was een zeer invloedrijke dame, vooral onder hooggeplaatste personen en predikanten. Zij behorende bij de Anglicaanse Kerk, maar onderhield ook veel contacten met predikanten buiten de Staatskerk. Zij liet 66 kapellen bouwen voor geestelijken met Calvinistisch gezinde leerstellingen. In 1768 stichtte zij een opleidingsschool voor predikanten te Trevecca in Wales. Toplady schreef aan haar: "Wat de leerstukken van de bijzondere en verkiezende genade betreft, daar heb ik dus veel aandacht aan te schenken. Want de eerste vier jaar nadat ik predikant was geworden, weidde ik hoofdzakelijk uit over de algemene hoofdlijnen van het Evangelie in deze verlaten hoek van mijn openbare bediening. Ik predikte weinig anders dan de rechtvaardigmaking door het geloof alleen, in de gerechtigheid en

verzoening van Christus, en de persoonlijke heiligmaking, zonder dewelke niemand de Heere zien zal. Mijn redenen voor de beperking van de waarheden Gods waren deze twee (ik zeg het met verootmoediging en berouw):

1. Ik dacht, dat deze punten voldoende waren om een gedachte mee te delen als absoluut noodzakelijk tot zaligheid.
2. Ik was deels bevreesd iets verder te gaan. God Zelf (want niemand anders had het kunnen doen) bevrijdde mij langzamerhand van die vrees.

En gelijk Hij mij nooit toeliet iets te verkondigen, dat in strijd was met Zijn waarheid, zo behaagde het Hem zeven of acht jaar geleden mijn mond te openen om de gehele verborgen raad Gods te verkondigen voor zover Zijn Geest mij er licht in gaf. Het gevolg van mijn prediking in het begin was, dat de meerderheid van mijn toehoorders voldaan was, maar slechts enkelen tot bekering kwamen. Het gevolg van de bevrijding van de wereldse wijsheid en vrees is, dat zeer velen erg verbolgen werden maar de bekeringen, die God me voorheen in bijvoorbeeld drie gevallen gaf, hebben mij reden gegeven om te geloven, dat God gewerkt heeft. Dus kan ik getuigen, voor zover het mij betreft, van het nut van de prediking der uitverkiezing; of, met andere woorden: de zaligheid en verlossing terug te voeren tot hun eerste bron of oorsprong."

Toplady heeft ongeveer een jaar lang een dagboek bijgehouden. Uit dat dagboek kan men opmaken hoe Toplady gedurende vijftien of zestien jaar van zijn bediening geleefd heeft. Men krijgt de indruk, dat hij maar met één ding bezig was en geheel in beslag genomen werd door de zaak van zijn Meester. Hij was veel alleen en had weinig gezelschap. Zijn tijd werd in beslag genomen door prediken, huisbezoek, lezen, schrijven of bidden.

Bijzonderheden uit de laatste vijftien jaar van Toplady's leven zijn bijna niet bekend. Hij schijnt reeds zeer vroeg een grote vermaardheid te hebben gekregen als verdediger van de Calvinistische beginselen. Hij bestreed vurig de leer van Arminius. Volgens Ryle onderhield hij een nauw omgang met de hierboven al genoemde Lady Huntindon, Sir Rowland Hill, George Whitefield, William Romaine, John Berridge en Dr. John Gill.

Nadat Toplady in 1768 naar Broad Hembury was verhuisd, gaf hij zijn pen nimmer rust om de zuivere leer te verdedigen. "Niemand onder de geestelijke leiders van de achttiende eeuw schijnt meer te hebben gelezen, of een uitgebreidere kennis van de theologie te hebben gehad dan hij. Zijn felste tegenstanders konden nimmer ontkennen, dat hij een groot geleerde was," schrijft Ryle.

Sommigen waren bevreesd, dat zijn gezondheid onder de voortdurende studie leed, want in een brief aan een familielid, gedateerd 19 maart 1775, schrijft Toplady: "Hoewel ik het niet helemaal met u eens ben als u zegt, dat de vele studie de oorzaak van mijn laatste ziekte is geweest, moet ik toch belijden dat de heuvel der wetenschap, gelijk die van deugd, in sommige gevallen met veel moeite wordt beklommen. Maar wanneer we de heuvel een eindje bestijgen, maken de aangename vergezichten die zich voor het oog vertonen, de beklimming van die steile helling weer goed. In het kort, ik ben met deze bezigheden getrouwd gelijk een man met zijn vrouw; namelijk ten goede, of ten kwade, tot de dood ons scheidt. Mijn dorst naar kennis is letterlijk onlesbaar."

Toch moeten we niet denken, dat Toplady alleen maar een studerend en droog theoloog was. Zijn geschriften geven duidelijk het bewijs dat hij in nauwe omgang met God leefde, en een diepe bevinding van Goddelijke zaken had. Maar hij werd door weinigen begrepen, zoals dat gewoonlijk het geval is met predikers van *de vrije genade alleen*, zonder enige inmengsels van menselijke werkzaamheden.

Toch had hij grote vermaardheid als kanselredenaar. Ryle zegt: "Enkel het feit, dat Lady Huntingdon hem zo nu en dan uitkoos om te komen preken in haar kapellen te Bath en Brighton spreekt op zichzelf boekdelen. Daar komt nog bij, dat hij op één van de grote Methodisten samenkomsten te Trevecca naar voren werd geschoven als een van de voornaamste predikers."

Hoe was zijn wijze van prediken? In zijn dagboek zijn enkele aantekeningen te vinden, die daar wellicht enig licht op werpen. We lezen daarin:

- a. Predik Christus en Die gekruist en weid hoofdzakelijk uit over Zijn gerechtigheid verzoening en tussenkomst.
- b. Vermijd alle onnodige strijdpunten op de preekstoel; behalve als uw onderwerp het noodzakelijk maakt, of wanneer de waarheden Gods door uw stilzwijgen kans zouden lopen te kort te worden gedaan.
- c. Wanneer u de kansel beklimt, laat dan uw geleerdheid achter; probeer meer tot de harten, dan tot de hoofden van uw mensen te spreken.
- d. Gebruik niet veel welsprekendheid. Zoek liever nuttig te zijn dan bewonderd te worden."

Toplady's verzamelde werken bevatten slechts tien preken en de meeste daarvan heeft hij op bijzondere gelegenheden gehouden en kunnen dus niet als norm dienen hoe hij gewoonlijk voor het volk preekte. Hij heeft ook vele brochures geschreven over godsdienstige onderwerpen. Niet alleen, dat hij de leer van Calvijn heeft verdedigd, maar hij was ook goed op de hoogte van verschillende zaken en kon er op interessante wijze over schrijven. Zo vinden we van hem ook korte en goed geschreven levensbeschrijvingen over bisschop Jewell, bisschop Carleton, Bisschop Wilson, John Knox, Fox (de schrijver van het martelarenboek), Lord Harington, H. Witsius, Allsop en Dr. I. Watts. Toplady was in zijn tijd ook een van de beste dichters van geestelijke liederen. Bekend is vooral: "Rock of Ages, cleft for me" [Vaste Rots van mijn behoud] en "A debtor tot mercyalone." [Een schuldenaar aan vrije genade alleen]

In 1775 verliet Toplady de Anglicaanse kerk en vestigde zich in Londen, waar hij voorganger werd bij de Frans Calvinistisch Gereformeerde Kerk. Deze gemeente vergaderde in een kapel in de Orange Street, Leicester Square. Ryle schrijft dat de reden van zijn verhuizing medisch advies was, omdat men meende dat de vochtige lucht van Broad Hembury nadelig was voor zijn gezondheid. Maar de tuberculose zette in Londen door. Het is de vraag of gezondheidsredenen de oorzaak van zijn verhuizing is geweest. In Londen was -en is- de lucht nog slechter. Het ligt meer voor de hand dat zijn vertrek uit de Staatskerk de feitelijke reden is geweest.

Toplady werd wellicht de laatste drie jaar van zijn bediening het meest gewaardeerd. Ryle zegt: "Als hij langer had geleefd, zou hij (naar de mens gesproken) een geweldig werk in Londen hebben kunnen doen. Maar Hij, Die de sterren in Zijn rechterhand houdt, en het beste weet wat goed is voor Zijn kerk vond het beter hem spoedig weg te

nemen uit zijn omgeving, waar hij zo nuttig was. Hij scheen alleen maar naar Londen te zijn gekomen om bekend en zeer gewaardeerd te worden, en dan te sterven.'

Ongeveer twee maanden vóór zijn dood deed het hem zeer leed te horen, dat er praatjes gingen, dat hij teruggekomen was van zijn Calvinistische beginselen en dat hij de wens geuit had ze te herroepen in tegenwoordigheid van John Wesley. Hij was zo ontdaan over die praatjes, dat hij besloot nog eenmaal voor zijn gemeente te verschijnen en die openlijk te ontkennen voordat hij zou sterven. Zijn arts protesteerde tevergeefs. Hij waarschuwde Toplady dat het zeer gevaarlijk was en dat hij misschien op de preek stoel zou sterven. Maar antwoordde dat "hij liever in het harnas wilde sterven dan op stal." En hij stelde het niet uit. Op zondag 14 juni beklom hij de kansel in de Orange Street Kapel, tot grote verbazing van zijn gemeente. Hij hield een korte, maar ontroerende toespraak over 2 Petrus 1:13,14. "En ik acht het recht te zijn, zo lang ik in deze tabernakel ben, dat ik u opwek door vermaning". Toplady besloot zijn toespraak met de volgende merkwaardige verklaring. "Enige boosaardige en gewetenloze lieden hebben vlijtig het gerucht verspreid, dat ik tijdens mijn laatste en ernstige ziekte, de wens te kennen zou hebben gegeven Mr. John Wesley nog eens te zien vóór ik zou sterven en enige opmerkingen betreffende hem, die in mijn geschriften voorkomen, zou willen herroepen. Ik betuig nu openlijk en zeer plechtig, dat ik dat plan of die wens nooit gehad heb. Zo zeker en zo overtuigd ben ik van de waarheid van alles, wat ik geschreven heb, dat als ik nu op mijn sterfbed zou zitten met pen en inkt in mijn hand en al de godsdienstige en polemische geschriften die ik heb uitgegeven, vooral die betreffende Mr. John Wesley en het Arminiaanse strijdpunt, of ten aanzien van de leer, voor mijn ogen uitgesteld zouden kunnen worden, zou ik geen enkele regel betreffende hem of hen doorstrepen." Dit was duidelijke taal.

Zijn laatste dagen bracht Toplady in grote vrede door. In het dal van de schaduwen des doods mocht hij overvloedige vertroostinggen genieten en mocht hij allen, die rondom hem stonden, stichten met zijn woorden. Eén van zijn vrienden, die hem oppaste heeft verteld: "Een opmerkelijke bezorgdheid trad duidelijk naar voren in zijn gedrag terwijl het einde naderde, want hij vreesde enige eer te ontvangen van die eer, die alleen Christus toekomt. Hij wenste niets te zijn, en dat Jezus mocht zijn alles en in allen. Op dit punt waren zijn gevoelens zo teder, dat ik hem eens opzettelijk in grote zielsbenauwdheid bracht door mijn opmerking, dat Christus' kerk door zijn dood op dit bijzonder kritieke ogenblik een groot verlies zou lijden. De grootste smart was direct op zijn gelaat zichtbaar en hij riep uit: "Wat! Door mijn dood? Neen, neen! Jezus Christus kan en wil door eigen middelen Zijn waarheden verdedigen. En wat het weinige betreft, dat ik daarin heb kunnen doen, niet mij, niet mij, maar Zijn Naam en die alleen zij de eer."

Hoe meer Toplady's lichaamskracht verzwakte, des te sterker, levendiger en blijmoediger scheen zijn geest te worden. Uit zijn gesprekken met zijn vrienden bleek de volste zekerheid des geloofs. Herhaaldelijk vertelde hij aan een vriend, dat hij gedurende de laatste twee jaar niet de minste schaduw van twijfel had gehad betreffende zijn eeuwige zaligheid. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat hij zo zeer verlangde om ontbonden te worden en met Christus te zijn. Zijn ziel scheen voortdurend naar de hemel te verlangen. En hoe meer zijn ontbinding naderde, hoe sterker dat verlangen werd. Een vriend voelde, op verzoek, korte tijd voor zijn dood

zijn pols. Hij wilde weten wat die vriend ervan dacht. Het antwoord was, dat zijn hartslag bijna elke dag beduidend zwakker werd. Onmiddellijk antwoordde hij: "Wel, dat is een goed teken, dat mijn dood snel nadert; en geloofd zij God, ik kan eraan toevoegen, dat mijn hart elke dag sterker en sterker slaat voor de heerlijkheid."

Enkele dagen voor zijn dood vroeg een vriend hem, toen hij nog in een leuningstoel zat en zich nauwelijks kon bewegen en slechts moeilijk kon spreken, of zijn vertroosting zo overvloedig bleven als tot hiertoe het geval was geweest. Hij antwoordde: "O, het is onmogelijk te zeggen hoe goed God voor mij is. Sinds ik vanmiddag in deze stoel ben gaan zitten, genoot ik zo'n heerlijke tijd, zo'n zoete vereniging met God en zo'n heerlijke openbaring van Zijn nabijheid en liefde voor mijn ziel, dat het onmogelijk is om het in woorden uit te drukken. Ik had vrede en onuitsprekelijke vreugde en ik vrees alleen maar dat Gods vertroosting en ondersteuning niet zullen blijven voortduren." Maar onmiddellijk bezon hij zich en zei: "Wat heb ik gezegd? Ik weet wel zeker, dat God in Zijn soevereiniteit Zijn aangezicht voor mij kan verbergen; toch geloof ik, dat Hij het niet doen zal; en als Hij het doen zou, wil ik toch op Hem vertrouwen. Ik ben gerust en veilig, want: "Zijn liefde en Zijn Verbond zijn tot in eeuwigheid!"

Tot een andere vriend, die het gerucht ter sprake bracht, dat overal verspreid was over zijn herroeping van zijn vroegere beginselen, zei hij met enige heftigheid: "ik herroep mijn vroegere principes! God verhoede, dat ik zo'n lage afvallige zou worden!" Maar met grote verootmoediging voegde hij er direct aan toe: "En toch zou ik die afvallige spoedig zijn, als ik aan mijzelf werd overgelaten. "

Tot een andere vriend, die sprak over zijn toespraak op de preekstoel in zijn kerk in de Oranje Street betreffende de verspreide geruchten, zei hij: "Geliefde vriend, deze verheven en heerlijke waarheden, die de Heere mij in Zijn grote genade gaf te geloven en die Hij mij (hoewel zeer zwak) heeft doen verdedigen, zijn niet zoals de tegenstanders zeggen droge leerstukken of louter theoretische punten. Neen, wanneer ze in de praktijk gebracht worden en in het hart ervaren worden, zijn ze de vreugde en de steun van mijn ziel; en de vertroosting die eruit voortvloeien brengen mij ver boven de dingen van de tijd en het gevoel."

Binnen een uur voor zijn dood riep hij zijn vrienden en bedienden en vroeg hen, of ze afstand van hem konden doen. Op hun bevestigend antwoord zei hij: "O, wat een weldaad is het, dat u gewillig gemaakt bent om mij af te staan in de handen van mijn dierbare Verlosser! Het zal niet lang duren, of God zal mij tot Zich nemen; want geen sterfelijk mens kan leven na zo'n heerlijkheid die God aan mijn ziel geopenbaard heeft." Daarop stierf hij vredig in Christus op dinsdag 11 augustus 1778, 38 jaar.

Toplady werd begraven in de "Tottenham Court Chapel" onder de galerij, tegenover de preekstoel, thans Whitefield's Tabernacle. Duizenden mensen uit alle delen van Londen waren samengekomen om hem de laatste eer te bewijzen.

Tot besluit volgt hieronder een gedeelte uit zijn testament, dat een half jaar vóór zijn overlijden werd opgemaakt: "Zeer ootmoedig beveel ik mijn ziel aan de almachtige God, Die ik eer en Die reeds mijn eeuwige genadige en oneindig barmhartige Vader is. Ook heb ik niet de minste twijfel aan mijn verkiezing, rechtvaardigmaking en eeuwige zaligheid, door de rijkdommen van Zijn eeuwigdurende en onveranderlijke

goedheid jegens mij in Christus Jezus, Zijn Zoon, eenswezens met de Vader, mijn enige, mijn zekere en mijn volkomen Zaligmaker; gewassen in Zijn zoenbloed en bekleed met Zijn toegerekende gerechtigheid, vertrouw ik te staan: volmaakt, zondeloos, en ik geloof waarlijk, dat ik zo zal staan in het uur des doods, en in het Koninkrijk der Hemelen en in het laatste Oordeel en in de uiteindelijke staat van eindeloze Heerlijkheid.

Ook kan ik dit mijn testament niet schrijven zonder de grootste, ernstigste dank te bewijzen aan de aanbidelijke Drie-eenheid voor Hun eeuwige, onverdiende, onveranderlijke en onuitputtelijke liefde voor mij, een zondaar. Ik dank God de Vader, dat Hij van eeuwigheid mijn onwaardige naam in het Boek des Levens heeft geschreven; ja, dat Hij mij bestemd heeft om de zaligheid te verkrijgen door Jezus Christus, mijn Heere. Ik aanbid God de Zoon, Die Zich verwaardigde mij te verlossen door Zijn dood en de gehele wet voor mijn rechtvaardigmaking wilde volbrengen. Ik aanbid en erken de genadige goedheid van God de Heilige Geest, Die mij bekeerde tot de zaligmakende kennis van Christus nu meer dan 22 jaar geleden, Wiens verlichtende, ondersteunende, vertroostende en heiligende werking mijn sterkte en lied is en (ik twijfel er niet aan) zal zijn in de uren van mijn aardse pelgrims tocht."

Overgenomen uit:

J. C. Ryle: "The Christian Leaders of the last century", 1869.

Het boek bevat een levensbeschrijving van 11 vooraanstaande predikers uit de 18^e eeuw. Whitefield, John Wesley, Grimshaw, Romaine, Daniël Hollands Berridge, Ven, Walker, Erve, Toplady en Gletsjer. De beschrijving van Toplady is ooit gepubliceerd in het Maandblad van de Nederlandse Stichting Mbuma-zending.

Toplady publiceerde o.a.

De leer van de absolute predestinatie vastgesteld en verdedigd, 1769

Historisch bewijs van de Calvinistische leerstellingen van de Kerk van Engeland, 1774.

De Kerk van Engeland verdedigd van de beschuldiging van Arminiaanisme, 1774.

Gedichten over heilige onderwerpen, 1775.

Psalmen en hymns, 1776.

Al de Werken van ds. A.M. Toplady

zijn in 3 volumes uitgegeven door Gospel Mission Press, Montana.

Na zijn dood werd Toplady gewaardeerd door mensen uit diverse kerkelijke dominaties, o.a. J.C. Philpot en W. Huntington.

Laatst genoemde citeert Toplady in zijn: 'Het Arminiaanse geraamte.'

Een van de aanklachten tegen Mr. Algemene Liefde is:

"En hoe zijt gij er toe gekomen om uw hand op te heffen tegen de gezalfden des Heeren? Ik bedoel tegen de profeten, apostelen, heilige vaders, de oude eerlijke Calvijn, Hervey, **Toplady**, Whitefield en al dezulken die, hoewel dood zijnde, nochtrans een stem in de gemeente hebben en een gezegende nagedachtenis ook?"

In ons land heeft Toplady vooral bekendheid gekregen door enkele geestelijke liederen. Een ervan is vrij vertaald door Jacqueline van der Waals, 1868-1922 en opgenomen in de Bundel Gezangen van de Nederlands Hervormde Kerk.
Gezang 174

*Vaste Rots van mijn behoud,
als de zonde mij benauwd,
laat mij steunen op Uw trouw,
laat mij rusten in Uw scbauw, (schaduw)
waar het bloed, door U gestort,
mij de bron des levens wordt.*

*Jezus, niet mijn eigen kracht,
niet het werk door mij volbracht,
niet het offer, dat ik breng,
niet de tranen, die ik pleng,
schoon ik ganse nachten ween,
kunnen redden - Gij alleen.*

*Zie, ik breng voor mijn behoud,
U geen wierook, mirr' of goud.
Moede kom ik, arm en naakt,
tot de God, Die zalig maakt,
Die de arme kleedt en voedt,
Die de zondaar leven doet.*

*Eenmaal als de stonde slaat,
dat dit lichaam sterven gaat,
als mijn ziel uit d' aardse woon
opklimt tot des Rechters troon,
Rots der eeuwen, in Uw schoot,
berg mijn ziele voor de dood!*